

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **X. R. Y.**, zastoupen Mgr. Lilianou Vochalovou, advokátkou se sídlem I. P. Pavlova 3, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, pošt. schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 9. 8. 2005, č. j. 65 Az 119/2005 - 23,

t a k t o :

I. Kasační stížnost **se z a m í t á .**

II. Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobce jako stěžovatel domáhá zrušení shora uvedeného rozsudku Krajského soudu v Ostravě, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 20. 4. 2005, č. j. OAM-659/VL-07-11-2005. Tímto rozhodnutím mu nebyl udělen azyl z důvodu nesplnění podmínek uvedených v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), a bylo rozhodnuto, že se na něho nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 citovaného zákona. Rozsudek krajského soudu vycházel ze skutečnosti, že žalobce nenaplnil žádnou ze zákonných podmínek pro udělení azylu, a že rozhodnutí žalovaného bylo vydáno na základě dostatečně zjištěného skutečného stavu věci a bylo přesvědčivé odůvodněno.

Stěžovatel proti tomu v kasační stížnosti uplatňuje důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též „s. ř. s.“). Konkrétně uvádí, že se krajský soud nezabýval tím, zda žalovaný postupoval v řízení v souladu s právními předpisy a vycházel ze spolehlivě zjištěného stavu věci [§ 3 odst. 4 a § 46 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád)]; krajský soud rovněž dostatečně nezkoumal, zda jsou dány podmínky pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu. Stěžovatel ze své vlasti odešel proto, že si s manželkou přáli více dětí, což v Číně není možné. Na základě zákona o populaci a plánovaném rodičovství musí rodiče za další dítě zaplatit „sociální kompenzační poplatek“. Tuto skutečnost považuje stěžovatel za hodnou udělení azylu z humanitárního důvodu. Stěžovatel má zato, že mu nebylo řádně zdůvodněno, proč skutečnosti, které uvedl ve své žádosti o azyl (snaha o legalizaci svého pobytu v České republice a únik z dosahu zákona o plánovaném rodičovství), nejsou dostatečné pro udělení humanitárního azylu. Zvláštní osobní poměry stěžovatele spolu se situací v zemi původu podle něho zakládají humanitární důvody, pro které mu měl být azyl udělen. Vzhledem k uvedenému navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení; požádal také o přiznání odkladného účinku této kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření k podané kasační stížnosti uvedl, že napadený rozsudek krajského soudu považuje za vydaný v souladu se zákonem a navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl. Nesouhlasí s tím, že by byl stěžovatel v zemi původu pronásledován ve smyslu § 12 zákona o azylu a důvody jím uvedené nepovažuje za hodné zvláštního zřetele.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně a kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpení podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpení pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Stěžovatel uplatňuje důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. (*nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení*), domnívá se, že mu měl být udělen azyl podle § 14 zákona o azylu, dále důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. (*vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud,*

který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost), podle stěžovatele totiž žalovaný při rozhodování nevycházel ze spolehlivě zjištěného stavu věci a nedostatečně odůvodnil neudělení azylu podle § 14 zákona o azylu. V neposlední řadě namítá, že se krajský soud řádně nezabýval možnostmi udělení humanitárního azylu a tím, zda žalovaný postupoval ve správním řízení v souladu s procesními předpisy, uplatňuje tedy i důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé).

K tomu ze správního a soudního spisu vyplynulo, že stěžovatel dne 31. 3. 2005 požádal o udělení azylu. V žádosti uvedl, že do České republiky přijel v září 2004, aby se vyhnul čínskému zákonu pro plánované rodičovství; o azyl žádá, aby si zde zlegalizoval pobyt. Poukázal na to, že by chtěl mít s manželkou další dítě, avšak to v Číně bez povolení a poplatku není možné. Už když se jim narodilo první dítě, musel zaplatit 3000 RMB, protože neměli povolení. Z protokolu o pohovoru k žádosti o udělení azylu vedeném dne 7. 4. 2005 vyplynulo, že uvedenou pokutu stěžovatel zaplatil proto, že se dítě narodilo ještě před svatbou. Dále při tomto pohovoru potvrdil, že z Číny odešel kvůli tzv. politice jednoho dítěte, která je tam uplatňována. Tuto skutečnost se dozvěděl od úředníka, u něhož byl zaregistrovat svůj sňatek. Také se dozvěděl, že za porušení tohoto zákazu se platí pokuta 50-80 tisíc RMB. K dotazu žalovaného uvedl, že svoji situaci nijak neřešil, o pomoc se nikam neobrátil a ani se nesnažil zjistit, zda je možné snížení, případně odpuštění pokuty. Rovněž uvedl, že jeho manželka byla nucena podrobit se potratu. Stěžovatel proto odjel do České republiky a manželka měla přijet za ním poté, co by zde vytvořil podmínky pro rodinu. K dotazu žalovaného, proč o azyl nepožádal ihned po svém příjezdu, odpověděl, že o této možnosti nevěděl; dozvěděl se o ní až v březnu 2005. O azyl žádá proto, aby se vyhnul potížím s českou policií a aby si zde zlegalizoval pobyt. Součástí správního spisu je i rozhodnutí Policie ČR ze dne 5. 2. 2005, kterým bylo stěžovateli uloženo správní vyhoštění s dobou platnosti 5 let. Žalovaný pak stěžovateli azyl neudělil z důvodu nesplnění podmínek uvedených v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu a rozhodl, že se na něho nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 citovaného zákona.

Stěžovatel namítá, že se krajský soud řádně nezabýval možnostmi udělení humanitárního azylu. S touto námitkou však nemůže Nejvyšší správní soud souhlasit. Jak totiž vyplynulo ze soudního spisu, stěžovatel v žalobě ze dne 27. 4. 2005, toliko vyjádřil svoji domněnku, že splňuje podmínky pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu. Krajský soud, který je oprávněn - až na zákonné výjimky - přezkoumávat napadené správní rozhodnutí pouze v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.), k této stěžovatelově námitce v napadeném rozsudku poukázal na nenárokový charakter humanitárního azylu a na to, že rozhodování o něm je v kompetenci žalovaného. Rovněž vyslovil názor, že stěžovatel během správního řízení žádné důvody hodné zvláštního zřetele neuvedl a že je rozhodnutí žalovaného zcela v souladu se zákonem. Z uvedeného je zřejmé, že se krajský soud stěžovatelovou námitkou dostatečně zabýval.

Domnívá-li se stěžovatel, že se krajský soud nezabýval tím, zda žalovaný postupoval v řízení v souladu s právními předpisy a vycházel ze spolehlivě zjištěného stavu věci, nelze s ním souhlasit. Jak již Nejvyšší správní soud opakovaně uvedl ve svých rozhodnutích, *žalobní body musí podle § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. obsahovat jak skutkové, tak i právní důvody, pro které žalobce považuje napadené správní rozhodnutí za nezákonné*

nebo za nicotné. Žalobním bodem však není uvedení ustanovení správního řádu, které měl žalovaný porušit. (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 4. 2004, č. j. 6 Azs 22/2004 - 42, dostupný na www.nssoud.cz). Krajský soud je pak v rámci soudního přezkumu povinen zabývat se pouze těmi žalobními body, které jsou dostatečně konkrétní. V daném případě stěžovatel v žalobě k údajnému pochybení žalovaného pouze citoval zákonná ustanovení, která považoval za porušená, avšak tato porušení žádným způsobem nekonkretizoval. Skutkovými tvrzeními totiž nekonkretizoval namítaná porušení procesních předpisů, nýbrž tvrzenou nezákonnost rozhodnutí o neudělení azylu. Krajský soud však v daném případě - nad rámec zákonné povinnosti, avšak zcela bez vlivu na věcnou správnost rozhodnutí - obecně přezkoumal i tyto nekonkrétní námitky a žádné porušení procesních předpisů neshledal. Důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. neobstojí.

Pokud se stěžovatel domnívá, že mu mělo být podrobněji vysvětleno, proč jím uvedené důvody pro udělení humanitárního azylu nepostačují, opět s ním nelze souhlasit. Je sice pravdou, že odůvodnění rozhodnutí žalovaného, v části týkající se neudělení azylu z humanitárního důvodu, je poměrně stručné, avšak v daném případě dostatečné. V řízení o udělení azylu je totiž rozhodující pro posouzení naplnění zákonných podmínek, ale i pro rozsah dokazování, uvedení důvodů žadatelem v žádosti, při pohovoru, nebo v jiných podáních učiněných do vydání rozhodnutí. Je to žadatel, který se domáhá udělení azylu, který tvrdí určité skutečnosti, na jejichž základě by mu mělo být vyhověno. V daném případě stěžovatel žádné mimořádné důvody hodné zvláštního zřetele nesdělil, navíc o azyl požádal až po osmi měsících pobytu v České republice a jeho žádost byla přímým důsledkem toho, že mu bylo uděleno správní vyhoštění. Za této situace pak nebylo stručnější odůvodnění ve správním rozhodnutí na závadu. Nejvyšší správní soud tak nezjistil ani naplnění kasačního důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Svoji poslední námitkou stěžovatel nesouhlasí s neudělením azylu podle § 14 zákona o azylu a domnívá se, že krajský soud měl rozhodnutí žalovaného zrušit, neboť stěžovatel splňuje podmínky pro udělení humanitárního azylu. Ani tentokrát s ním však není možné souhlasit. Jak již totiž uvedl zdejší soud ve svém rozsudku ze dne 15. 10. 2003, sp. zn. 3 Azs 12/2003, (dostupný na www.nssoud.cz): „*Na udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona o azylu, nemá žadatel subjektivní právo. Správní orgán o něm rozhoduje na základě správního uvážení; jeho rozhodnutí přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu, a to z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů (§ 78 odst. 1 s. ř. s.).*“ Ustanovení § 14 zákona o azylu tak umožňuje udělení azylu za situace, kdy v řízení nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12, a to v případě hodném zvláštního zřetele. Jak vyplývá z citovaného ustanovení, míra správního uvážení správního orgánu je tedy poměrně široká. Přitom prostor soudního přezkumu správních rozhodnutí u přiznání či nepřiznání humanitárního azylu je v souladu s uvedeným rozhodnutím Nejvyššího správního soudu naopak omezen, což však jistě ani ve vzájemné kombinaci neznamená, že by přiznávání humanitárního azylu mohlo být určováno pouhou libovůlí správního orgánu.

Ve svém rozsudku ze dne 11. 3. 2004, sp. zn. 2 Azs 8/2004, (dostupný na www.nssoud.cz) pak Nejvyšší správní soud doplnil: „*Smysl institutu humanitárního azylu lze spatřovat v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto patrně „nehumánní“ azyl neposkytnout. Zatímco tak v jiných právních předpisech reaguje zákonodárce na skutečnost, že není schopen*

předpokládat všechny situace, v nichž je určitý postup – zde poskytnutí azylu – vhodný či dokonce nutný, typicky demonstrativními výčty za účelem odstranění či alespoň zmírnění tvrdostí; v zákoně o azylu zvolil kombinaci dvou ustanovení obsahujících výčty taxativní a jednoho ustanovení umožňujícího pohledem humanitárních hledisek řešit situace nezahrnutelné pod předchozí dvě ustanovení. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na varianty, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu – sem lze příkladmo zařadit například udělování humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným, nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory – ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, jenž pro orgány veřejné moci vyplývá obecně z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu.“

Aplikuje-li soud výše řečené na konkrétní situaci stěžovatele, dospívá k závěru, že osobní situace stěžovatele, tak jak byla zjištěna žalovaným a přezkoumána krajským soudem, není natolik zjevně a nesnesitelně tíživá, že by bylo možno hovořit o tom, že by nepřiznání humanitárního azylu bylo způsobeno zjevnou libovůlí žalovaného. Nebyla-li pak zjištěna na straně žalovaného libovůle, postupoval krajský soud zcela správně, když ve svém přezkumu do správního uvážení žalovaného o samotné otázce, zda byly v případě stěžovatele dány důvody hodné zvláštního zřetele, dále nezasahoval. Úkolem soudu ve správním soudnictví totiž obecně je přezkum pohledem zákonnosti, přičemž volné uvážení při rozhodování o udělení azylu z humanitárních důvodů podle okolností konkrétní věci je vyhrazeno toliko žalovanému. Důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. tak rovněž neobstojí.

Ze shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení a úspěšnému žalovanému náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává (§ 60 odst. 1, § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. srpna 2006

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu